

قوجه ایلی علی فواد باشگیل
سوسیال بیلیم‌لر لیسیه‌سی

بِرْجَجِسْتَهِ

KOCAELİ ALİ FUAT BAŞGİL
SOSYAL BİLİMLER LİSESİ

BERCESTE OSMANLI TÜRKÇESİ DERGİSİ MEVLÂNÂ ÖZEL SAYISI

عثمانلى توركجهسى درگىسى - مولانا أوزل صايى سى - مايس ٢٠١٩ - صايى ١

مولانا

وقت شريفلر خير اولا، خيرلر فتح اولا، شرلر دفع اولا، قلبكز پر نور اولا...

نهدن عثمانلى توركجهسى؟

عثمانلى توركجهسى توركجهدن آيرى بر ديل دگل، عرب خرفلىرى ايله يازىلماش توركجهدر. آتالرمىزك ۱۰۰۰ يىل بويونجه قوللاندىقلرى بر آلفابېنڭى، عىنى زماندە عثمانلى دولتى زماندە بللى بىر دونمە قوللانيلان يوكسک بىر كولتور دىلينىڭ آدىدر. سوسىال بىلیملر لىسەلرندە اوقييان اوگرنىجيلىر، اوئنجى صنفدىن اعتباراً أوج يىل بويونجه بىر يازى يى اوقومىي و بىر كولتور دىلينىڭ يازدىقلرىنى و ظرافتنى اوگرنىير. آتالرينىڭ يازدىقلرىنى اوقييايلن گرچك بىر آراشدىرىمه جى، گرچك بىر آيدىن اولمه يولنده كندىلىرىنى يىشىدىرلر.

يرى اولان و دىيانڭ هر يىندهكە انسانلى طرفىدن بىگىنى ايله او قونارق حافظه لە قازىنمش سىمياجى كتابى ايله مولانا نىڭ دنيا گورۇشىنە قاپولرمىزى آرا لا يە جغز. آرالانان بىر قاپونىڭ آردىنن سزلىرى مولانا شعرلىرى، مثنويدن حكايىلر و دنيادەكى دىگر انسانلىرى گوزنيدە مولانا و دها پاك چوق قونو قارشىلا ياجق.

"سچىلىمش" آڭلامنە گلن "برجستە" آدلى درگىمىزك بىر أوزل صايىسىنده أوزل بىر شخصىت اولان مولانايى سزلىلە بولوشدىرىمە وظيفەسىنى يىرىنە گتىرمە يە چالىشدق. او مويورزكە سوزىڭ گوزل اولاننى سزلىرە اولا شدىرىبىلمىشىزدە.

شوال دميرخان - فوندە گونش

مرحبا! درگىمىزك ايلك صايىسى اولان برجستە دە عصرلەرن بىر قىلىرددە و دىللرددە يىر ايدىنمش مولانا جلال الدين رومى خضرتلىرىنى طانيتان أوزل صايى سى ايله سز دىگرلى او قويوجىلىرمىزى سلاملىيورز!

كولتورىمىزدە محترم شخصىتىلە ايز بيراقان مولانا سوگى، قارشىلقلى صايىغى، بارىش گبى اورنىسل و آخلاقى دىگرلىڭ سىسى اولىمش، گوڭلەرە ايشلەين بىر سىس يىدى قطعەدە يانقىلانمىشدەر.

دنيا چاپىنده أولۇڭ قازانمش بىر چوق يازارڭ و شاعرڭ دە الھام قايناغى اولان مولانا نىڭ مثنويسى صايىغى و سوگىلە خرمانلانىمش، أوگوتلىريلە هر دائم يول گوستريجى اولمىشىدەر. چوغى كتبخانەدە

بر دوگون گىچەسى و مولانا

بر دوگون گىچەسى و قويو قراڭلۇق
و تېسىم بىلدىزلىرىنىڭ سىيماسىندە
وار مىدر دىنلە ئاڭلاتان آيرىلىق
بر دوستە و داع وار عرشىڭ گوز ياشىنەدە

بر سوگى اوزانمىقدە آصل دىيارە
بر گوڭلۇ دوستى وارمىقدە يارە
ھەر قراڭلۇق اونوتولر صانە
قىزىل بىر گىچەدە أولومسز خاطەرە

بر سوگى گەمىسى گوچر دىنلەنەن
عشقىنى يايىمىقدە گىچەنەن ئاھامەنە
بر يولجىلىق گچر الاهى عشقدەن
بر دوگون گىچەسى و مولانا

يوسف آقدەرە

Mesnevi'nin
ilk kelimesi
Farsça
“Bışnev”
“Dinle”

بىشىنەن

مثنويدن ايلك اون سكر بىتى

آراسىندىن بىر كاغذ چىقارىر. «سنڭ گوڭلەنە دوشن، بىز دە گوڭلەمزە دوشمىشدەر.» دىر. مسنۇينڭ أوزى اولان ايلك اون سكر بىتى اوزانتىر. بوندىن صوڭراکە بىتلرى حسام الدین چلبى يازمايە دوام ايدە.

مثنوى، خضرت مولانانڭ ۲۵۶۱ھ بىتىندەن اولوشانڭ طانىنىش اثىرىدەر. خضرت مولانانڭ مریدلىرنىن حسام الدین چلبى، خواجەسىندەن دىنلەدكلىرىنىڭ قايىبولماھىسى ايچۈن اونلرى بازمقايىسى دىكىنى سوپىلەر. مولانا خضرتلىرى صارىغىنىڭ

كىشىنىڭ آرقاداشى، حالداشىدەر. اونڭ پىردىلەر، پىردىلەرمىزى يېرتىدى. (۱۲) نى گېنى هەم بىر زەھرەم بىر تىرياق، نى گېنى هەم بىر هەممەم، هەم بىر مشتاق كىم گوردى؟ (۱۳) نى قانلە دولى اولان يولدىن بىتىمكىدە، مەجنۇن عشقىنىڭ قصەلرینى سوپىلەمكىتەدر. (۱۴) بو عقلنىڭ مەحرى عقلسىزدىن باشقاسى دىگلدر، دىلە دە قولاقدىن باشقە مشتىرى يوقدر. (۱۵) بىز غەيمىزدىن گونلەر، وقتىز بىر حالە گىلدى؛ گونلەر يانىشلەرلە يولداش اولدى. (۱۶) گونلەر گچدىسە، گچوب گىتىسى؟ قورقۇمز يوق. أى تمىزلىكىدە ناظرى اولمايان، همان سىن قال! (۱۷) باليقىدىن باشقە هەر شى صویە قاندى، رزقى اولمايانه گونلەر اوزادى. (۱۸) ھام پىشكىنىڭ حالىدىن اڭلاماز، أويىلە ايسە سوز قىصە كىسيلىملىدەر والسلام.

مثنوى - ولد چلبى ايزبوداق ترجمەسى - جلد ۱

(۱) دىكىلە، بۇ نى نصل شىكايىت ايدىپور. (۲) بىنلىقلىرى نصل آڭلاتىپور. (۳) قامىشلىقىدىن كىرىكلىرنىن بىرى، فريادىمدىن قادىن و أركى هركس اينلەدى. (۴) آيرىلقىدىن پارچە پارچە اولمىش، قلب اىستەرم كە، اشتىاق دردىڭى آچايم. (۵) بن هەر جمعىيەتىدە آغلادەم، اينلەدم. فنا حاللىلرلە دە أش اولىدەم، اىيى حاللىلرلە دە. (۶) هركس كىندى ئەننەجە بىنم دوستىم اولىدى اما كىمسە اىچىمەدەكى سىرلىرى آراشدىرىمادى. (۷) بىنم اسرارم فريادىمدىن اوزاق دىگلدر، آنچق (ھەر) گوزدە و قولاقده او نور يوق. (۸) تن جاندىن، جان تىندىن گىزلى قاپاقلى دىگلدر، لەن جانى گورمك اىچۈن كىمسە يە اذن يوق. (۹) بو نىڭ سىسى آتىشىر، هوا دىگل. كىمەدە بۇ آتىش يوقسە يوق اولسۇن. عشق آتىشى كە نىڭ اىچىنە دوشمىشدەر. (۱۰) عشق جوشۇقۇنلىغىدەر كە شرابلىڭ اىچىنە دوشمىشدەر. (۱۱) نى دوستىدىن آيرىلان مثنوى - ولد چلبى ايزبوداق ترجمەسى

سوزل ئاوزى

”شول گوكلرى قالدىرانڭ
طوناتارق طولدورانڭ
اول دىينىجە اولدورانڭ
طقسان طقوز آدى ايلە“

هر شى سومكىلە باشلار. سومك اىچون بىلەمك، بىلمك اىچون سوز گىركىر. سوز زمانى، چاغلىرى و جوغرافىيەلىرى آشار. بىلگى ايلە سوسلەنير. معنى ايلە، حكىمت اولور، اوز اولور. حَدَّهُ دَنْ گَچَرْ، نِزَّاكَت اولور. زمان گلىرى يونسڭ دىلينىدە ”آغولى آشى ياغ ايلە بال“ ايدر.

سوز نه آز، نه چوقدىر. نه وار، نه يوقدر. سوپىلەين بىلمىز، بىلەن سوپىلەمۇز. آرایان بولاماز، بولان آڭلاماز. بىر وقت گلىرى، قايبولور، سر اولور. بىر وقت گلىرى بىلە بىر چىچىك مثالى آچىلىرى. گوڭلەردىن گوڭلەر طاشىنير.

شاعرلۇ دىلينىدە سوز بىلە اولور، گلى آڭلاتىر. باليق اولور، گولى آڭلاتىر. پىر اولور، يولى آڭلاتىر. قامىش اولور، نى اولور، عالىمك گوز بىگى اولان انسانڭ حقىقتى آڭلاتىر.

”انسان سوزدن عبارتىدە.“ دىرلىر. انسانڭ اولان ئاوزى سوزى بىردى. انسانڭ اوزى سوزىنيدە سرلانمىشدەر. ”بودر بىنم جهاندە ئاڭ سودىيگەم مسلك، سوزل ئاودون گېنى اولسون، طوغرو اولسون تك.“ دىمىش شاعر. دىمىك كە طوغرولق دە ئاگرىلىك دە سوزدەدر.

”گل باغچەسەنە گىرين گل قوقار.“ دۇستورنەجە بىز دە سوزىمۇزى گوڭلەر سلطانى، عشق أرى خضرت مولانا ايلە سوسلەيەلم، گل قوقالم اىستەدك. دىكىنلىرىمۇزى گل خاطرینە معذور گورمۇڭ دىلگىلە...“

محمد عاکف زوراغا
ترك دىلى و ادبىاتى أوگرتىمنى

مولانانڭ وصييّتى

بن سزه گىزلىجه و آچىقجه اللەدەن قورقەمەڭىزى، آز يىمەڭىزى، آز اوپومەڭىزى، آز سوپىلەمەڭىزى، گناھلەردىن چكىنەمەڭىزى، اوروجە، نمازە دوام ايتمەڭىزى، دائما شەھوتدىن قاچىنەمەڭىزى، خلقڭ اذىت و جفاسەنە قاتلانەمەڭىزى، آياق طاقىمى و عقلسىزلىك دوشوب قالقىمەن اوزاق بولۇنەمەڭىزى، كرم صاحبى اولان صالح كىشىلە برابر اولمەڭىزى وصييّت اىدەرم. چونكە انسانلرڭ خىرلىسى، انسانلرە فائىدەسى طوقۇنادر. سوزل ئاخىرىلىسى آز و اوز اولانىدەر. حمد، يالكىز و تك اولان الله محسوسىدر.

پىغمبر ئاوى - فرعون ئاوى

مولانا خضرتلىرى خدمتىجىلىرىنە آرا آرا سؤال ايدىدى: ”خانەمۇزدە هيچ نىسنه وارمیدر؟“ ”يوق“ دىرلىرسە مەمنۇن اولارق ”چوق شۇكىر، خانەمۇز بوجۇن پىغمېرىمىز (عليهالصلوة وسلم) افنديمىزڭ دولتخانەلىرىنە بىڭىزەدى.“ و اگر ”وار“ دىرلىرسە مەحزۇن اولارق ”بو خانەدەن فرعون قوقوسى گلىور.“ بويورولىدى.

مولانا جلال الدین رومى

مولانا جلال الدین رومى، ۱۲۰۷ يىليندە حرساندە دوغىدى. باباسى باھاءالدين ولد، آنه سى مؤمینە خاتونىدە. چوجوقلغى بلح شهرىندە گچىدى، نىشاپورە يىلشىدىكەن صوڭرە بىر چوق شهرە دە گىدوب قرامانە يىلشىدى. بورادە گوحر حاتونلە أولىنىدە. بو اولىلىكەن سولطان ولد و علىءالدين چلبى دنيا يە گلدى. سلچوقلى حكمدارىنىڭ چاغرىسى ايلە عائلەسىلە قونىيە يە يىلشىدىلەر. باباسىنىڭ وفاتى اوزرنە سونلەرى مولانا اطرافىدە طوپلاندىلەر. علمى و دينى قونولىردا كندىنى گلىشىدىرىدى. ۱۲۴۴ يىليندە شمس تبرىزى ايلە طانىشىدى. بوتون ايلگىسىنى شمس تبرىزى يە يوڭلتىنچە خلق شكايتىلدە بولۇندى. بو اولايدەن صوڭرە شمس قونىيە يى ترك ايتىدى. بونڭ اوزرنە مولانا اىچنە قاپاندى و ئاڭ گوزل شعرلىرىنى بو دونمەدە يازدى. اسلام ئاڭ بويوك يىكىلەجىلىرىندەن اولن فقيه، عالم و موتتصوف شاعر مولانا ۱۷ آرالق ۱۲۷۳ دە حىاته گوزلەرىنى يومدى. روحى شاد اولسون.

مولانانڭ ايلكەلرندەن و اسلام اينانجىنە گتىريدىگى يورو ملردىن مولۇي طریقتى دوغىدى. بو طریقت ئولۇمندىن صوڭرە اوغلۇ سلطان ولد طرفىڭدىن قورولدى.

مثنوى ، ديوان كېير، فيه ما فيه ، مجالس سبعه و مكتوبات أونملى أسرلىرىندىندر.

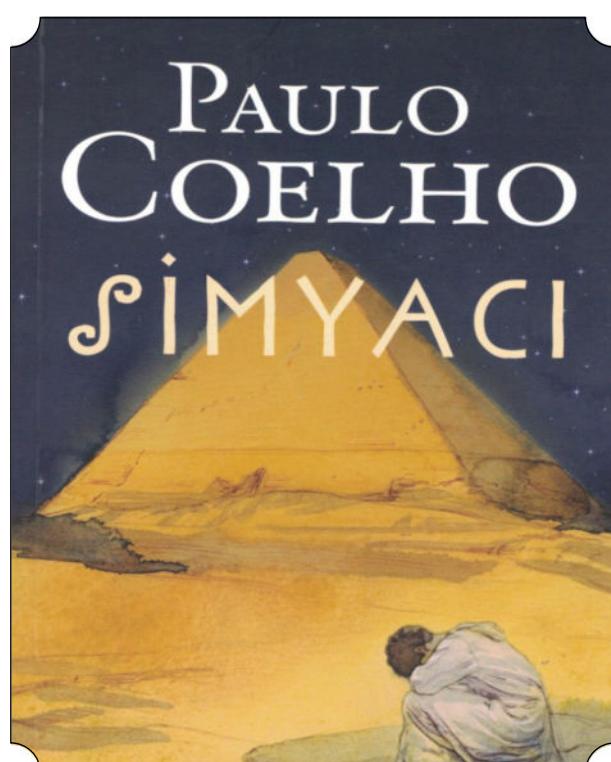
مرىم گەچىجى

گل يىتىشىدىرىرسەڭ گلستان
اولورسڭ، دىكىن
يىتىشىدىرىرسەڭ دىكىنلەك.

هر گون بىرىدىن گوچمك نه اىي
هر گون بىرىھ قۇنمك نه گوزل
بولانىدىن ، طوڭمۇن آقمق نه خوش
گىتىدى جانجغۇز دۇنلە برابر
دونە ئائىد نه قدر سوز وارسە
شىمىدى يېڭى شىلەر سوپىلەمك لازم

يىر يىر فارقلىقلرى اولان بىأىكى حكايىھىي
اصلنە درىيندن بىبرىئەن باغلايان بىر فكى
موجود. انسان، دنيا اوزرنە وار اولدىغى
مدّتىجە قدرىئەن باغلىيدىر. فقط يىنە دە، توموپىلە
اولما ماقله بىرلەك، قدرىئى بىچىملەندىرىمك
ايىسە يىنە كىشىنىڭ آندهدر. و كىشى،
موتلولۇغى و حضورى صولومق اىستەدىگى
وقت اوزاقدە آرامقىدىن زىيادە يورگىنەكى آرزو
دالغەلرینە التجا ايتىملىدەر. كىنىسىنى و اوڭا
آڭلاملى حسلرى بخش ايدىن دىگەلرلى كشف
ايدەبىلمى، كىنىسىنه دويدىغى اينانجى دائىما
زىيەنە طوتاپىلەللى و نە اولورسە اولسۇن، نە
ياشانىرسە ياشانىڭ گولمسەيەبىلىملىدەر.
اونوتامالىيدىركە بعضاً اوزاقدە آرادىغۇز شىلەر
اصلنە چوق ياقىنمزەدەر.

رعنە يىلماز

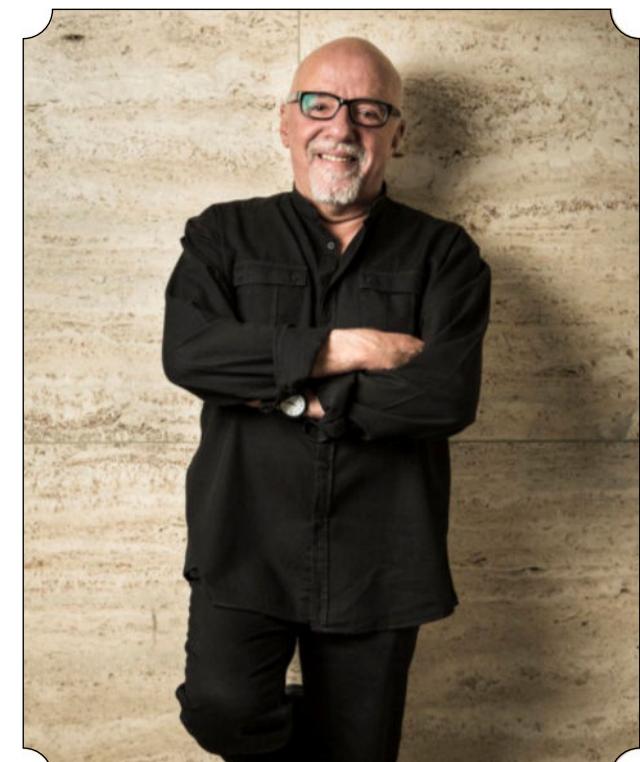
زورلقلەڭ آردىنندىن اىستەدىگى يە وارىر فقط
گون بويىنچە طوپراڭى قازماسنه راغماً
آرادىغۇنى بولاماز. او صىرىھەدە بىر عسکر يانە
گلىر و بويىلە بىر رؤيىايى كىنىسىنىڭ دە
گوردىگىنى و رؤيالەر ايناناجق قدر بودالا
اولما دىغۇنى سوپىلەر. بو يانىتىڭ آردىنندىن
رومانىدە شو جملەلر يىرالىر: "دىقىنلى
گوچلكلە طوغرولدى و بىر كىز دە پىرامىتىلە
باقدى. پىرامىتىلەر اونە گولمسەدى و او دە
يورگى نشئىلە طولۇ گولمسەدى اونلەر.
خزىنەسىنى بولمىشدى."

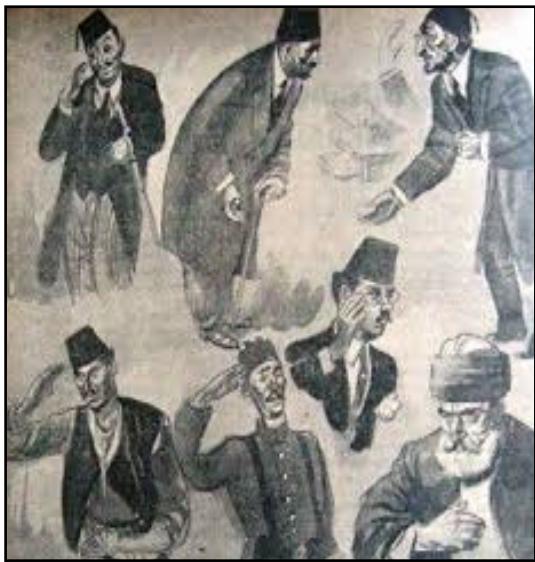
پاولو قولەحونىڭ قىلمە آلدىغى
"سيمياجى" رومانى، مولانانىڭ مثنوى آدلى
كتابىندىن اتكىلەنىلەرك اورتەيە قۇنۇلمىش
باشارىلى بىر اثردر. انسانىڭ بىلگىنى و اوز
بىلەنچىنى مرکزىدە طوتان بىر اثرىڭ مثنویدەكى
عقس ايدىشى شوپىلەدر:

بر زمانلەر بىغدادىدە ياشايىان بىر آدام بىر گون
بر ميراثە قونار و خار ووروب خرمان
صاوبرور. أمگىلە قازانما دىغى بىر پاره يىى
بىتىرىدىگىنە عقلى باشىنە گلىر و توبەلر
ايچىنە الله دعا ايدىر. او گىچە رؤياسىندە
اللهڭ بىر آدامڭ دعالىرىنى قبول ايتىدىگىنى و
خزىنەسىنى بولمەسى اىچون مصەرە
گىتمەسى گرگىدىگىنى سوپىلەر. يولە قويولان
آدام، بىر طاقىم زورلقلەر آردىنندىن اورايە وارىر
فقط پارەسز اولدىغى اىچون دىلنەمك
زوروندە قالىر. دىلنەمكدىن او تاندىغى اىچون
گىچەلردىلەنir. يىنە بىر گىچە دىلەنىركن بىر
گىچە بىكجىسىنە راستىلار. بىكجى، آدامە ندىن
بغداددىن مصەرە گلدىگىنى سوردىغۇندا
گوردىگى رؤيىايى آڭلاتىر. بونڭ قارشىسىندە
بىكچى گولەرك يانىتىلار: "يىللەردىن زمان
زمان عىنى رؤيىايى گورورم فقط گوردىگىم بىر
رؤيىايە ايناناجق قدر آبدال دىگەل. " بو يانىتە
برابر بىغدادلى آدام اصل خزىنەسىنى
بولدىغۇنى فرق ايدەرك يوردىنە دونر.

سيمياجىنىڭ يولجىلغى

صانتىآغا، دنيا يى كىشى كىشى ئەنلىك
آرزو سىنىڭ آرقاسىندىن 16 ياشىندە چوبان
اولمەيە قرار وىرن بىر گنچىدر. بىر گون
دىنلەنيركەن بىر رؤيىا گورور. رؤياسىندە بىر
چوجوق اونى آنلىن طوتارق مصر
پىرامىتىلىرىنە گوتورور و بورايە گلىرىسى بىر
خزىنە بولاجىنى سوپىلەر. عىنى رؤيىايى برقاچ
دفعە دە گورنچە بىر رؤيىا يورو مجيىسىنە
دانىشىر فقط آلدىغى جوابدىن تىطمەن اولماز.
قىصە بىر وقتىڭ آردىنندىن كتاب اوقدىغى
صىرىھەدە يانە ياشلى بىر آدام گلىر. بىر آدام،
گنچ چوبان ئەنلىك كىشىسىل منقىبەسىنى
ياراتەبىلىمك اىچون صاحب اولدىغى
يتىلىكىدىن بىت ايدىر. آڭلامنى بىلىمەين گنچ
چوبان كىشىسىل منقىبەسىنى نە اولدىغى
صورنچە ياشلى آدام شوپىلە يانىتىلار: "سىنىڭ
ھر زمان گرچىلىشىدىرىمك اىستەدىگىڭ
شىئىر. كىيم اولورسە ئەنلىك اول، نە ياپارسە ئەنلىك
ياب، بوتون يورگىنە گرچىكىدىن تك بىر شىئى
اىستەدىگىڭ زمان أورەنڭ روحندە بىر اىستىك
اولوشور. بىر، سىنىڭ يىر يوزىنەكى
گورۇڭدر." آردىنندىن خزىنەسىنى بولمىق
اىچون مصر پىرامىتىلىرىنە گىتمەسىنى
سوپىلەر. احتراس و اينانجىنى يورە گنڭ جىينە
قويارق يولە قويولان گنچ چوبان بىر طاقىم

عثمانىلە چوق اوزل و آڭلاملى تىنّا سلامى واردى. تىنّا سلامى ويرىلىرىكىن ئڭچە قىلە، سوڭرا دوداغە، دها سوڭرا ده آنىنه قويولوردى. بو سلام شىكلى "دوينغولرم، سوزلرم و دوشونجه لرم" صىمىمىدر و سڭا بىندن بىر ضرر گلمز. "آڭلامىنە گلىر. عثمانىلە دادلاشىم سوزجىلىرى بىر بىر قدر ئڭملى و آڭلاملىرىدۇر. اورنگىن؛ بىر بىر ئىكىن آيرىلىمك اوزرە اولان انسانلىرى بىر بىر يېنە "الله أمانت اول" و "الله أىصماڭلادق" گبى سوزلر سوپىلدى. "الله أمانت اول" دىرىكىن آيرىلىمك اوزرە اولان كىشى يېنە "الله أمانت ايدەرك" صاغ سالىم تىكار گوروشمىسى دىلىر. هكذا "الله أىصماڭلادق" كىلمەسى ده عىنى آڭلامە گلىر.

عثمانىلە طوپلۇمندەكى مرحباڭاشىقى، سلاملاشىقى و دادلاشىقى كولتۇرىنە باقىيەمەزدە كىندى آتالرمزىڭ نە قدر اينجە فىرىتى اولدىيغىنى و مىلت اولارق آڭلايىشىمىزىڭ نە قدر تقدىرە شايىان اولدىيغىنى گورمكىدەيىز.

شوّال دميرخان

يائىن فيرلايان اوق گېيدىر
اغىزىن چىقىنجه بىر سوز و
ھىچ گرى دونمىش دىگلىرى
آطىيلدىقىن سوڭرا بىر اوق.

كولتۇرمىز ئىسلامى سوسلرى

انسانلە قارشىلاشدىغىمەزدە مرحباڭاشىقى، سلاملاشىقى و دادلاشىقى چوق اوڭمىلىرىدۇر. سلاملاشىقى و مرحباڭاشىقى بىر انسانە دىگر ويرىدىگىمۇز ئىسلامى قارشىلاشدىغىمەز انسانلە ئىچون گۈزىللىك و اسلىك دىلىز. بو نزاكت اورنگى بىزلىك بويوكلىرىمەز و كوچوكلىرىمەز صايىغىلى و اردەملى اولدىغىمىزى گوستىرىر. عثمانىلە سلاملاشىقى، مرحباڭاشىقى و دادلاشىقى چوق اوڭمىلى بىر كولتۇرىدۇر. اورنگىن عثمانىلە بىر مجلسە، بىر جمعىتە گىرىلىدىگى زمان ئىل گوگوس اوزرنە قويولوب "سلام عليكم" ياخود "مرحبا" دىنلىرىدى. سلامى ويا مرحباىي آلان كىمسە دە قارشىلىق اولارق "عليكم سلام" ياخود "مرحبا" دردى. مرحبا كىلمە آڭلامى اولارق "باشمڭ اوسىتىنە يېڭى وار، بىندن سڭا ضرر گلمز". معناسىنە گلىرىكىن، سلام "سلامت، بارىش و گوون اوزرنە اولسۇن". معناسىنە گلىر.

عثمانىلە يولىدە سلام ويروب الەمك ده اوڭمىلىرىدۇر. اگر بىر بىر يېنە راست گلنلىرى احباب ويا اقران ايسەلر كىمىڭ اولىچە سلام ويرىمەسى يَا دە مرحبا دىمەسى اوڭمىلى دىگلىرى. آما آرالىندا بويوكلىك كوچوكلىك گبى بىر نسبت ويا مرتىبەجە بىر فرق وارسە سلامى ايلك اولارق بويوك ويرىر. كوچوك ايسە سلامى بويوك بىر صايىغى ايلە آلىر و بويوك گچنچەجە قدر طوروردى. چوجوقلىرىدە يولىدە عمجه، دايى گبى ئى ياقىن اقرباسىندەن أرکىكلەر، خواجەلرىنە راست گلىرىسە للرىنى ئوپىرىدى. خدمتكارلىرى ويا خلق اىچىندەن بىرى يولىدە مکام و موقعە ئوستۇن اولانلىك اتكلىرىنى ئوپىرىدى.

قبة خضراء دن

هر اتك تنورەدر
هر سطر بىر سورەدر
هر آدا معنى ديمك
قونييە مولانا ديمك

گل كە يوللىر بوش دىگل
هر نفس نى، هر يشىل
قبة خضراء ديمك
قونييە مولانا ديمك

تورك آئىرىكىن آسيايىي
مولولىر قونىيەيى
ايتىمش استلا ديمك
قونىيە مولانا ديمك

بوردە ير، گوك اهتازىز
بوردە بوش دونمىز نياز
بوردە يوقدر لا ديمك
قونىيە مولانا ديمك

قار دونر، روزگار دونر؛
 يول دونر، يوللىر دونر...
 يوق بر استشنا ديمك
 قونىيە مولانا ديمك

عارف نهاد آسيا

ترجمە: بشرى ترك آرسلان

مولانىڭ يدى اوگودى

تواضع و آلچاق گوڭلىكىدە طوپراق گېرى اول.
خوش گورورلىكىدە دىڭىز گېرى اول.
باشقالارىنىڭ قصورلىرىنى اورتىمەدە گىچە گېرى اول.
شفقت و مرحىتمەدە گونش گېرى اول.
حدىت و عصىتىدە اولو گېرى اول.
جومىدىك و ياردم ايتىمەدە آقارصو گېرى اول.
يا اولدىيغىڭ گېرى گورون، يا گوروندىيگىڭ گېرى اول.

مولانا و عثمان غازى

مولانا جلال الدين رومى خضرتلىرىنىڭ بعض منقبەلرنىدە اشارت ايدىلدىيگەنە گوره؟
عثمان غازىنىڭ باباسى أرطوغrol غازى مولانايى صيق صيق زيارت ايدر و قونىيە يە هر گىدىشىنە كندىسىنەن خير دعاىسىنە طلب ايدىدى. حتاً بىر كرهسىنە هنوز كوچوجىك بىر چوجوق اولان عثمان غازى يى دە شىخە گوتوروب دعاىسىنە ايستەدى.
سلچوقلى سلطانىڭ بىر اوچ بىگى اولان أرطوغrol غازى، اوغلۇ عثمانى زيارته گوتوردىيگى صىرىدە، سلچوقلى سلطانىڭ كندىسىنە دىگل دە باشقە بىر شىخە محبىت ايتىدىگى مولانا خضرتلىرىنىڭ قولاغىنە گىتىمىشىدە. بو نىنلە زماننىڭ سلطانىنە نسبت ايدىرىجە سنه كوچوك عثمانى سوزدى:
"پادشاھ كندىسىنە معنوى بىر بابا بولدىسي، بىز دە كندىيمزە بىر اوغول بولدوق!" دىدى.
آردىنندە عثمان غازى نىڭ ئىندىن طوتارق اوڭىچە دعا ايتىدى، سوڭرا دە ايلرىدە بويوک بىر دولت قوراجىنى مژدهلىيەرك؛ "أڭر بونىڭ نىلى بىنم نىسلم اعتقدادى اوزرە اولورسە، البتىھ دولتلرى ابدى اولور!" بويوردى.
مولانا خضرتلىرى بىر سوزلىلە عثمانلى خاندانىنى مژدهلىور و أرطوغrol غازى نىڭ كوچوك اوغلۇ عثمانە اشارت ايدىيوردى.
منچىم باشى احمد دەنەنڭ "صحائىلاخبار" آدىلى اثىريندە سودە آتاسون

موسى اىلە چوبان

حضرت موسى بىر گون بىر چوبانە راستلادى. چوبان حفيف بىر سىلە كندى كندىنە قونوشويوردى:

"اى كرم صاحبى اللهم نزهدەسڭ، سڭا قربان اولەيم. چارىغنى دىكەيم، صاچڭى طارايەيم. البسەڭى ييقايمە. بىتلرگى قىرىەيم. يوجه ربىم سڭا سوت اكرام ايدەيم. بوتون كچىلرم سڭا قربان اولسون." دىيوب طورويوردى. خضرت موسى صوردى: كىمكەلە قونوشويورسڭ سن؟

چوبان: "يرى گوگى ياردان اللهمەلە قونوشويوروم." دىدى.

موسى چوبانى آزارلادى:
"يابدىكلرڭ ياكىلىشىر! الله حاشا انسان مىدر؟ اوڭا بو شكىلە حتاب ايتىڭ طوغرى دىگلر." دىدى.
چوبانىڭ دنياسى باشىنە يېقىلىمشىدە. نە ياتاچىنى بىلەمدەن باشنى آلوب چوللەرە طوغرى قوشمىيە باشلادى.

برآز سوڭرا خضرت موسى يە جناب حىّدن بىر خطاب گىلدى:

"اى موسى سىڭ وظيفەڭ انسانلىرى بىندەن اوزاقلالاشدىرىملىقى يوقسە بىڭا ياقلاشدىرىملىقى؟ نە دەن او صاف قولمىزى بىزدىن آىيردىڭ؟ بىز سوزە و دىلە باقمايز، گوڭلە وحالە باقارىز." دىيوردى.

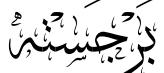
حضرت موسى چوللۇ يولنى طوتارق چوبانى بولدى و دىلەدىيگى گېرى ربىنە سىلسەنە بىلە جىڭنى سوپىلەدى.

عدالت نەدر؟

گله صو ويرمك.

ظلم نەدر؟

ديكىنه صو ويرمك.

BERCESTE OSMANI TÜRKÇESİ DERGİSİ MEVLÂNÂ ÖZEL SAYISI
عثمانلى توركجهسىى درگىسى - مولانا اوزل صايىھى سى
مايىس ۲۰۱۹ - صايىھى ۱

قوجه اىلى على فؤاد باشگىل سوسيال بىليملر لىسەسى
آدینە امتیاز صاحبى
عمر بىلماز
او قول مدیرى
يازى ايشلىرى
محمد عاكف زوراغا
ترك دىلى و ادبىاتى أوگرىتىنى

بازارلار

شۆال دميرحان، فوننە گونش، سودە آتاسون،
مرىم گچىجى، رعنە بىلماز، يوسف آقدەرە

چىزىملىر

ياغمور چىفتىجى، آيصون آيدىن

لاتين خىرفلىرى چوپىرى

ايلىكاي ميدان، روضا نور قوزو، ثنا قارطاڭ، آلانور قوطان

او قولمزدن خبرلر

قوجه ايلى نىڭ يىلىك اوپوصال فورومى ۱۷ نىسان ۲۰۱۹ تارىخىندە او قولمزدە ياپىلدى. اوپوصال فورومە ايل چاپىنده ۱۳ او قول قاتىلدى.

تۈركىيەنڭ ۳۰۰ مىترە قارە اوزرىنە قورولى دولت او قوللىرى آراسىندا ئىل بويوك ز-

كتىبانەسى او قولمزدە آچىلىسيور.

أوگرنىجي چالىشتايىمىز ئىكىنجىسىنى گرچىلىشىدىردىك. بو يىيل گنچىلک و فرقىنەللىق تىمالى چالىشتايىمىزه ۲۶ او قول و ۲۰ آقادىمىسىن او لمق او زره طوپلامىدە ۵۰۲ كىشى قاتىلدى.

تۈركىيە دىلە لىسە دوزىنيدە ئىلىك رومان قەھرمانلىرى فستىوالى ۲۱-۱۷ ۲۰۱۸ آرالق تارىخىندا او قولمزدە گرچىلىشىرىلدى. فستىوال قاپصادىمندە پانللىر، سوپىلەشىلىر، دىرامەلر ياپىلدى.

سپور صالونىمىز يكىلنىدى. ۲۰۱۹-۲۰۱۸ اوگرتىم يىلنە سپور صالونىمىز قولطوقلىرى، طابان دوشەمەلرى و هوالاندىرىمە سىستېملرى ايلە يكىلنىدى.

بىش دىلە سوسىال بىلەيمىلر ترىيملىرى سوزلگىمىز يايىنلاندى. سوزلەك تۈركىجە، انگىلەزجە، فرنسىزجە، عربجە و عشمانىلى تۈركىجەسى ايلە خاضرلاندى.

ماؤنلىرىمىزدىن طولغەخان طاشقىن و ابراهيم قرا آرسلان طرفىن "حقوقە فرقلى باقىشلىرى" آدىلى حسب حال گرچىلىشىرىلدى.

اقولمزدە او قوتولان يابانجى دىللە بر يكىسى دها أكلنىدى. اينگلەزجە، فرنسىزجە و عربجەنڭ يانى صىرە او قولمزدە ايسپانىيولجە درىسلرى دە باشلادى.

گله نكسىل مناظرەلر يىمىز سورۇۋىور. او قولمز تارىخ قولوبىنڭ دوزنله دىكى مناظرەلر يىمىز بو يىيل دە دوام ايتدى.

او قولمىزدىن خىرلر

قوچه ايلى نىڭ گنج بىلگەلرى يارىشىمەسندە بىرىنچى اولان اوگرنىجىلىرىمىز ويانا و پىراغ گزىسندەيدى.

قارداش او قولمىز بىرسە اىزنىك گوللىجە اورطە او قولنى زىارت ايتدىك.

”بر ايلك بهار صباحى“ آدلى يشىل چام تمالى شعر دينله تمزلە يوركلىرى اىصىتدق.

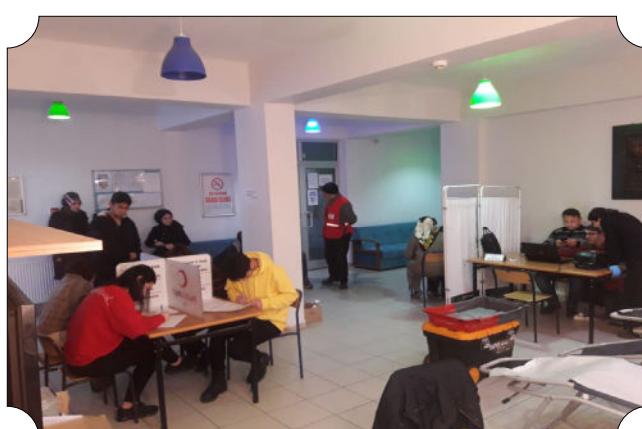
او قولمىز تارىخ قولوپى استانبول گزىسى دوزنلەدى.

قدسه مكتوب يارىشىماسىنده درجه يە گىرن اوگرنىجىمىز بشرى تورك آرسلان و ادبىات اوگرتىمنىز عبدالله گوندم قدسى زىارت ايتدىلر.

٢١ مارط نوروز بايرامنى جوشقۇيلە قوطىلاق. بهار بايرامى نوروزىدە چشىتلى اتكىنلكلر و يارىشىمەلر يابىلدى.

او قولمىز اوگرنىجى و اوگرتىمنلىرى قان باغىشىنده بولۇندى.

او قول باصكتبۈل طاقىيمىمىز ايلچە ايكنجىسى اولدى.

١٧ آغوصىطوس دېرم آڭمه و فرقىندهلق موزەسىنى زىارت ايتدىك.

Dergimizi Latin harfleri ile okumak için karekodu okutunuz.

